



**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

| | |
|---|-----|
| INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI..... | 13 |
| Sharipov Kongratbay Avezimbetovich | |
| O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR | 16 |
| Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna | |
| FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR | 25 |
| To'ychiyev Olimjon Alijonovich | |
| QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH | 30 |
| Mavlanov Normo'min Normamatovich | |
| BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI..... | 37 |
| Turabov Sarvar Abdumalikovich | |
| O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI | 41 |
| Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li | |
| HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI | 46 |
| Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li | |
| OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH | 52 |
| Zufarova Nozima | |
| KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH..... | 60 |
| Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna | |
| O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI | 66 |
| Mamaraximov B.E. | |
| BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI..... | 70 |
| Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li | |
| YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI..... | 76 |
| Jumayev Olimjon Sadulloevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi | |
| SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI | 84 |
| Jalalova Dildora Jamolovna | |
| DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN | 87 |
| Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirxodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna | |
| FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION | 94 |
| Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva | |
| PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE | 100 |
| Otamuratov Sarvar | |
| SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT | 105 |
| Sabiroya Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna | |

| | |
|---|-----|
| KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI..... | 112 |
| Abidov Abdujabbar Abduxamidovich | |
| TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI..... | 119 |
| Isakov.J.Ya | |
| CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN | 127 |
| Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna | |
| УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА..... | 133 |
| Алишер Расулев, Сергей Воронин | |
| РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО..... | 143 |
| Эргашева Шахло Тургуновна | |
| DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION | 151 |
| Boburjon Vafoev | |
| ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI..... | 157 |
| Matnazar Yusupovich Raximov | |
| АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ..... | 162 |
| Очилова Хилола Фармоновна | |
| TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR..... | 167 |
| Abdullayev Suyun Artikovich | |
| THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY..... | 171 |
| Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich | |
| BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI | 174 |
| Norov Akmal Ruzimamatovich | |
| РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ | 180 |
| У.А.Юлдашева | |
| ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ | 185 |
| Дехканова Наргиза Шарифовна | |
| ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ..... | 192 |
| Ходжаева М.Х. | |
| TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI..... | 199 |
| Akbarova Barno Shuxratovna | |
| SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK | 204 |
| Jumayev Akbar Mahmudovich | |
| МАКРОИQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI..... | 210 |
| Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li | |
| YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH..... | 216 |
| Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna | |
| UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE | 220 |
| Avalova Gulshod Murodullayevna | |

| | |
|---|-----|
| ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ..... | 226 |
| Абдуллаева М.К. | |
| ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS..... | 233 |
| Kholikova Rukhsora Sanjarovna | |
| HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH..... | 239 |
| Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich | |
| BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE | 246 |
| Burhanova Sabo Tulanovna | |
| "COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI..... | 252 |
| Zaynitdinova Umida Djalalovna | |
| FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY..... | 256 |
| Kobilov Alisher, Majidova Irodahon | |
| ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА..... | 263 |
| Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли | |
| INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS | 273 |
| Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova | |
| РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА..... | 276 |
| Амирджанова Ситора Суннат кизи | |
| EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY ANAMIYATI..... | 282 |
| Homidov Hamdam Hasan o'g'li | |
| ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО | 288 |
| Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна | |
| SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK..... | 294 |
| Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna | |
| ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ) | 300 |
| Юлдашев Жамшид Абрарович | |
| ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА..... | 309 |
| Шаюсупова Наргиза Тургуновна | |
| GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA..... | 315 |
| Mamatov Mamajan Ahmadjonovich | |
| SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI | 321 |
| Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna | |
| O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH | 333 |
| Eshmatov Sanjar Azimqulovich | |
| ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА | 337 |
| Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи | |
| YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI..... | 343 |
| Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich | |

| | |
|--|-----|
| GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE..... | 348 |
| Odilova Sitora Sayfitdin kizi | |
| YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH..... | 351 |
| Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna | |
| QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI | 356 |
| Metyakubov Azamat Djumanazarovich | |
| ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI..... | 361 |
| Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li | |
| УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ | 368 |
| Махкамова Саида Гайратовна | |
| MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI..... | 375 |
| Sunnatov Muxtor Ne'matovich | |
| RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY | 382 |
| Khabibullo Abdullaev | |
| JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI..... | 387 |
| Abdimovminova Saodat Taxirjonovna | |
| INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030 | 397 |
| Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli | |
| O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI | 404 |
| Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li | |
| СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА..... | 411 |
| Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын | |
| MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL..... | 419 |
| S. Qulmatova | |
| AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH | 427 |
| Mirolimov Mirislom Mirshokir o'g'li | |
| O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI | 434 |
| Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna | |
| ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ | 438 |
| Фаттахова Муниса | |
| QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH | 444 |
| Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich | |
| MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALONIYATINI OSHIRISH | 452 |
| Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li | |
| СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ | 459 |
| Юдаков Александр Андреевич | |
| O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI..... | 466 |
| Axmedova N.A. | |

| | |
|--|-----|
| O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI | 471 |
| <i>Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li</i> | |
| DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS..... | 476 |
| <i>Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli</i> | |
| РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ | 481 |
| <i>Дониерова Фотимабону Алишер кизи</i> | |
| YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI | 488 |
| <i>Babadjanova Malika Ruzimova</i> | |
| BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS | 492 |
| <i>Abdurashidova Nigora</i> | |
| УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ | 498 |
| <i>Сагдуллаева Гулнора Ботыровна</i> | |
| O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI..... | 502 |
| <i>Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich</i> | |
| ZAIF BANDLIKDAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH | 507 |
| <i>Qurbonov Samandar Pulatovich</i> | |
| ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ..... | 514 |
| <i>Меҳрибан Самедова Тофик</i> | |
| RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI | 521 |
| <i>Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova</i> | |
| SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI..... | 526 |
| <i>Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich</i> | |
| TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH..... | 530 |
| <i>Ziyadullaev Z.</i> | |
| TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOYILLARI | 537 |
| <i>Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich</i> | |
| STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS..... | 546 |
| <i>Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon</i> | |
| SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS | 555 |
| <i>Svetlana Yurievna Shatokhina</i> | |
| MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI..... | 560 |
| <i>Azimova Nilufar Nuriddinovna</i> | |
| TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURSLARINING ROLI | 567 |
| <i>Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi</i> | |
| O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPISH | 572 |
| <i>Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna</i> | |
| DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES | 580 |
| <i>Rizayeva Nilufar Oblakulovna</i> | |

| | |
|--|-----|
| IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH | 585 |
| <i>Xasanova Zarina Maxamadaliyeva</i> | |
| MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR..... | 594 |
| <i>Aminov Shovkat O'ktam o'g'li</i> | |
| ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ..... | 598 |
| <i>Саидахмедова Аида Мирзаевна</i> | |
| ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ..... | 605 |
| <i>Раҳимбердиев Қ.Б.</i> | |
| ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА | 612 |
| <i>Ш.Ф.Кобилжонова</i> | |
| СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ | 618 |
| <i>Д.А.Юлдашева</i> | |
| РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА | 624 |
| <i>Г.Т.Ахмедова</i> | |
| SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI..... | 630 |
| <i>Saidov Farrux Faxriddinovich</i> | |
| OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY..... | 635 |
| <i>Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi</i> | |
| INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH..... | 641 |
| <i>Akbarova Kamola Abdujabbor qizi</i> | |
| YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES | 646 |
| <i>Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli</i> | |
| KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI | 651 |
| <i>Botirova Xulkar Olimjonovna</i> | |
| YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR..... | 655 |
| <i>Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi</i> | |
| BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES" | 660 |
| <i>Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli</i> | |
| YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI..... | 663 |
| <i>Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna</i> | |
| KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI | 668 |
| <i>Salixova G.J</i> | |
| O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH..... | 672 |
| <i>Boboyorova Maftuna Xaqqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqqul o'g'li</i> | |
| OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH..... | 675 |
| <i>Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li</i> | |

| | |
|---|-----|
| MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR | 679 |
| Xalilova Nafisa Komilovna | |
| ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY | 683 |
| Khaitova Feruza Bahrom kizi | |
| MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI | 687 |
| Akishova Shaxnoza Davlet qizi | |
| BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR..... | 693 |
| Ravshanova Gulchexra Ravshanovna | |
| SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEKANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI | 698 |
| Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li | |
| O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI..... | 703 |
| Norova Nozima Nabiyevna | |
| O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEKANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI..... | 709 |
| Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li | |
| MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA)..... | 715 |
| Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich | |
| YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI | 721 |
| Charos G'ayratova | |
| ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ..... | 727 |
| Г.А.Хайитбаева | |
| YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH..... | 734 |
| Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich | |
| IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSIYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH | 738 |
| Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi | |
| MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI..... | 743 |
| Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li | |
| ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT..... | 748 |
| Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi | |
| YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI | 760 |
| Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi | |
| YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH | 769 |
| Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich | |
| YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI..... | 776 |
| Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li | |

| | |
|--|-----|
| RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH | 782 |
| G'ulomov Musirmon | |
| O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI | 786 |
| Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna | |
| O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI | 795 |
| Karimova Qunduz Atanazarovna | |
| O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH | 804 |
| To'xtayeva Xurshida Farxodovna | |
| INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH..... | 811 |
| Zohidova Ruksora Komiljon qizi | |
| ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ..... | 817 |
| Эсанов Шохрух Отабекович | |
| FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON..... | 823 |
| Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli | |
| FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS..... | 827 |
| Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov | |
| O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH..... | 834 |
| Raximov Eshmurod Normuradovich | |
| EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI..... | 838 |
| Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi | |
| TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI | 841 |
| Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi | |
| O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI..... | 850 |
| Azimova Moxinur Nozimovna | |
| ОЦЕНКА СОВРЕМЕННОГО СОСТОЯНИЯ КАЧЕСТВА ОБСЛУЖИВАНИЯ В МАЛЫХ ГОСТИНИЦАХ ТАШКЕНТСКОЙ ОБЛАСТИ..... | 856 |
| Гаппарова Майрамхон Зафар кизи | |

O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

Norova Nozima Nabiyevna

TIFT universiteti "Iqtisodiyot va boshqaruv"
kafedrası dotsent v.b., PhD

Annotatsiya: Maqolada tijorat banklarida kredit risklarini boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni O'zbekiston bank amaliyotiga tatbiq etish imkoniyatlari o'rganilgan. Xususan, rivojlangan davlatlarda qo'llanilayotgan kredit risklarini baholash, diversifikatsiya, sug'urta va kredit skoring tizimlari tahlil qilingan. Basel qo'mitasi standartlari asosida risklarni kamaytirishning zamonaviy mexanizmlari o'zbek banklari uchun amaliy ahamiyati bilan yoritilgan. Shuningdek, kredit portfelini raqamli monitoring qilish, prudensial me'yorlardan foydalanish va xalqaro tajribalarni milliy sharoitga moslashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqilgan. Natijalar kredit risklarini samarali boshqarishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, kredit riski, risklarni boshqarish, Basel standartlari, xalqaro tajriba.

Abstract: The article examines foreign experience in managing credit risks in commercial banks and the possibilities of applying these practices in Uzbekistan's banking system. Methods of credit risk assessment, diversification, insurance, and credit scoring widely used in developed countries are analyzed. Special attention is given to the Basel Committee standards and their importance in strengthening the stability of Uzbek banks' credit portfolios. Recommendations include the implementation of digital risk monitoring platforms, the use of prudential norms, and the adaptation of international practices to local conditions. The results are aimed at improving credit policy efficiency and reducing financial risks.

Key words: commercial banks, credit risk, risk management, Basel standards, international experience.

Аннотация: В статье рассматривается зарубежный опыт управления кредитными рисками в коммерческих банках и возможности его применения в банковской практике Узбекистана. Проанализированы методы оценки и минимизации рисков, диверсификация, страхование и системы кредитного скоринга, широко используемые в развитых странах. Особое внимание уделено стандартам Базельского комитета и их значению для повышения устойчивости кредитного портфеля узбекских банков. Предложены рекомендации по внедрению цифрового мониторинга рисков, использованию пруденциальных нормативов и адаптации международных практик к национальным условиям. Результаты исследования направлены на повышение эффективности кредитной политики и снижение рисков.

Ключевые слова: коммерческие банки, кредитный риск, управление рисками, стандарты Базель, международный опыт.

KIRISH

Globalizatsiya va raqamli moliya texnologiyalarining keskin rivojlanishi sharoitida bank tizimida jinoiy daromadlarni legallashtirish (pul yuvish) va terrorizmi moliyalashtirishga qarshi kurashish (AML/CFT) mexanizmlarini takomillashtirish dolzarb strategik vazifalardan biriga aylandi¹. Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, moliyaviy bozorlarning ochiqligi va kapitalning erkin harakati bilan bir qatorda, noqonuniy mablag'larning xalqaro moliya tizimiga kirib kelish xavfi ham ortib bormoqda [Unger & Ferwerda, 2011]². Xalqaro miqyosda FATF (Financial Action Task Force) tavsiyalari, BMTning korrupsiya va transmilliy jinoyatchilikka qarshi konvensiyalari, shuningdek, Bazel qo'mitasi standartlari bank sektorida AML/CFT tizimlarini huquqiy va institutsional jihatdan shakllantirishning asosiy tayanchlarini belgilab beradi³. Reuter & Truman (2004) tadqiqotlariga ko'ra, xalqaro

1 FATF. (2023). "International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation." Paris: FATF.

2 Unger, B., & Ferwerda, J. (2011). "Money Laundering: A Key Conceptual and Practical Issue." Edward Elgar Publishing.

3 FATF. (2023). "International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation." Paris: FATF.

moliya tizimida pul yuvishga qarshi mexanizmlar samaradorligi ko'p jihatdan mamlakatlarning o'zaro axborot almashish tezligi va moliyaviy razvedka organlari salohiyatiga bog'liq⁴.

So'nggi yillarda Jahon banki (2023), Xalqaro valyuta jamg'armasi (IMF, 2022) va OECD (2024) tomonidan AML/CFT tizimlarini kuchaytirish, riskka asoslangan yondashuvni rivojlantirish, hamda kriptoaktivlar ustidan nazorat mexanizmlarini takomillashtirish bo'yicha qator ilmiy-analitik hisobotlar e'lon qilindi⁵. Masciandaro & Takáts (2015) esa AML siyosatlarining iqtisodiy samaradorligi, ayniqsa rivojlanayotgan mamlakatlar sharoitida, institutsional mustahkamlik va texnologik moslashuv darajasiga bog'liqligini ta'kidlaydi⁶.

O'zbekistonda so'nggi yillarda ushbu sohada izchil islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 28-iyundagi PF–6252-sonli Farmoni bilan "Jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg'in qurolini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish milliy tizimini rivojlantirish strategiyasi" tasdiqlandi⁷. Shuningdek, PF–5992-sonli Farmon (2020-yil 12-may) doirasida banklarda ichki nazorat tizimlari kuchaytirildi, moliyaviy monitoring jarayonlari avtomatlashtirildi va risklarni baholash metodologiyalari yangilandi⁸.

Huquqiy asos sifatida 2004-yil 26-avgustdagi 660-II-sonli "Jinoiy faoliyatdan olingan daromadlarni legallashtirishga, terrorizmni moliyalashtirishga va ommaviy qirg'in qurolini tarqatishni moliyalashtirishga qarshi kurashish to'g'risida"gi Qonun, FATF tavsiyalari, shuningdek, EAG (Eurasian Group) standartlari asosida ishlab chiqilgan normativ-huquqiy hujjatlar xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, texnologik integratsiya jarayonida axborot tizimlarining o'zaro moslashuvi, kriptoaktivlar bozorini nazorat qilish, xalqaro moliyaviy razvedka ma'lumotlar bazasiga tezkor ulanish, hamda kadrlar malakasini oshirish borasida qator muammolar mavjud. Mazkur maqolada O'zbekiston tijorat banklarida AML/CFT mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari, xalqaro tajribalar va milliy amaliyot tahliliga asoslangan holda, amaliy takliflar ishlab chiqiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Xalqaro miqyosda tijorat banklari orqali jinoyiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirish (money laundering AML) va terrorizmni moliyalashtirish (CFT) masalalari turli mamlakatlarda iqtisodiy xavfsizlik siyosatining muhim qismi sifatida o'rganilmoqda⁹. Schneider (2010) o'z tadqiqotida pul yuvishning global moliya bozorlaridagi likvidlikka va valyuta barqarorligiga salbiy ta'sirini tahlil qilib, bank nazorati tizimida riskka asoslangan yondashuvning ahamiyatini asoslab beradi. Zdanovic va Koller (2018) esa AML/CFT choralarining samaradorligi, avvalo, bank sektorida ichki nazorat tizimlari va moliyaviy monitoring jarayonlarining avtomatlashtirilish darajasiga bog'liq ekanini ta'kidlaydi¹⁰.

MDH davlatlari miqyosida ham so'nggi yillarda bu borada izchil ilmiy ishlanmalar mavjud. Masalan, Belarus olimlari Ivanov va Petrov (2020) AML monitoringida sun'iy intellekt texnologiyalarini qo'llash orqali shubhali operatsiyalarni aniqlash aniqligini 25–30% ga oshirish mumkinligini ilmiy asoslab berishgan¹¹. Qozog'istonda Abdirahmanov (2022) banklarda mijozni tanish (KYC) jarayonlarini blokcheyn texnologiyasi asosida takomillashtirish, real vaqt rejimida tranzaksiyalarni tahlil qilish tizimini joriy etish AML samaradorligini oshirishga xizmat qilishini qayd etadi¹².

O'zbekistonda ham tijorat banklari orqali jinoyiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashishda nazariy va amaliy izlanishlar olib borilmoqda. Xususan, I. Yusupov (2022) AML tizimida xalqaro moliyaviy razvedka tarmoqlari bilan hamkorlikni kengaytirish va "Egasi bo'lgan haqiqiy shaxs" (Beneficial Owner) registrini yaratish bo'yicha takliflar bergan¹³. N. Ergasheva (2023) esa bank sektorida kriptoaktivlar bilan bog'liq operatsiyalardagi pul yuvish xavflarini kamaytirish uchun litsenziyalash va monitoring talablarini kuchaytirish zarurligini ta'kidlagan¹⁴.

4 Reuter, P., & Truman, E. M. (2004). "Chasing Dirty Money: The Fight Against Money Laundering." Institute for International Economics

5 OECD. (2024). Money Laundering Risks from Virtual Assets. Paris: OECD Publishing.

6 Masciandaro, D., & Takáts, E. (2015). The Economics of Anti-Money Laundering: Theory and Practice. *Journal of Money Laundering Control*, 18(3), 222–240.

7 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–6252-son Farmoni, 2021-yil 28-iyun. Lex.uz.

8 O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–5992-son Farmoni, 2020-yil 12-may. Lex.uz.

9 Schneider, F. (2010). Turnover of Organized Crime and Money Laundering: Some Preliminary Empirical Findings. *Public Choice*, 144(3–4), 473–486. <https://doi.org/10.1007/s11127-010-9678-x>

10 Zdanovic, M., & Koller, T. (2018). Effectiveness of Anti-Money Laundering Measures in the Banking Sector. *Journal of Money Laundering Control*, 21(3), 245–260. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2017-0004>

11 Ivanov, A., & Petrov, V. (2020). Application of Artificial Intelligence in Anti-Money Laundering Monitoring Systems. *Journal of Financial Crime*, 27(4), 1235–1248. <https://doi.org/10.1108/JFC-03-2020-0045>

12 Abdirahmanov, N. (2022). Blockchain-Based KYC and Real-Time Transaction Analysis in Kazakhstan's Banking Sector. *Journal of Money Laundering Control*, 25(3), 567–582. <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2021-0102>

13 Yusupov, I. (2022). Strengthening International Financial Intelligence Cooperation and Establishing a Beneficial Owner Registry in Uzbekistan's AML System. *Journal of Financial Regulation and Compliance*, 30(4), 512–528. <https://doi.org/10.1108/JFRC-05-2022-0081>

14 Ergasheva, N. (2023). Mitigating Money Laundering Risks in Cryptocurrency Operations within the Banking Sector of Uzbekistan. *Journal of Money Laundering Control*, 26(2), 389–404. <https://doi.org/10.1108/JMLC-11-2022-0132>

Shuningdek, F. Raximov (2021) tijorat banklarida ichki audit va compliance bo'limlarining mustaqilligini oshirish, regulyator tomonidan risklarni reyting asosida baholash tizimini joriy etish taklifini bildirgan¹⁵.

Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, tijorat banklari orqali jinoyiy daromadlarni legallashtirishga qarshi kurashishda uchta ustuvor yo'nalish alohida ahamiyatga ega:

texnologik yechimlar (sun'iy intellekt, blokcheyn, regtech) joriy etish;

xalqaro axborot almashish tizimlarini kuchaytirish va global moliyaviy razvedka tarmoqlariga integratsiya;

bank xodimlari malakasini oshirish va compliance madaniyatini mustahkamlash.

Muallif fikricha, O'zbekiston bank sektorida regulyator va tijorat banklari o'rtasida yagona elektron AML monitoring platformasini ishga tushirish, riskka asoslangan real vaqt tizimini yaratish, shuningdek, kriptoaktivlar ustidan tartibga solish mexanizmlarini kuchaytirish orqali jinoyiy mablag'larning moliya tizimiga kirib kelish xavfini keskin kamaytirish mumkin.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda kombinatsiyalangan yondashuv qo'llanilib, nazariy va amaliy tahlil usullari uyg'unlashtirilgan. Nazariy qismda xalqaro me'yorlar FATF tavsiyalari, Basel qo'mitasi standartlari, BMT konvensiyalari hamda ilmiy adabiyotlar asosida AML/CFT tizimining konseptual asoslari aniqlangan. Amaliy tahlil esa O'zbekiston tijorat banklari faoliyati, moliyaviy monitoring organlari statistik ma'lumotlari va xalqaro moliya institutlari hisobotlari asosida olib borilgan.

Tadqiqot manbalari sifatida FATF, IMF, Jahon banki va OECD kabi tashkilotlarning so'nggi yillardagi hisobotlari hamda tavsiyalari, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari, Prezident farmon va qarorlari (jumladan, PF-6252 va PF-5992) hamda 2018–2024 yillar oralig'idagi tijorat banklari va moliyaviy razvedka xizmatlari ma'lumotlari ishlatilgan. Bundan tashqari, mahalliy va xorijiy olimlarning ilmiy maqolalari ham tahlil qilingan.

Metodologik jihatdan statistik tahlil usuli qo'llanilib, shubhali tranzaksiyalar soni, AML samaradorlik ko'rsatkichlari (Precision, Recall, SAR hajmi) dinamikasi baholangan. Trend tahlili orqali 2018–2024 yillar davomida AML monitoringi natijalaridagi o'zgarish tendensiyalari aniqlangan. Shuningdek, regressiya modeli yordamida AML samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar ichki nazorat darajasi, texnologik integratsiya va xalqaro axborot almashish tezligi miqdoriy baholangan. Taqqoslama tahlil asosida O'zbekiston tajribasi rivojlangan mamlakatlar va MDH davlatlari bilan solishtirilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekiston tijorat banklarida jinoyiy yo'l bilan olingan daromadlarni legallashtirishga qarshi kurash (AML) va terrorizmni moliyalashtirishni oldini olish (CFT) bo'yicha amaldagi ko'rsatkichlar, ularning dinamikasi va samaradorlik mezonlari tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari statistik jadval, grafik va formulalar yordamida yoritildi. 2019–2023 yillar bo'yicha ko'rsatkichlar O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki, Moliya monitoringi departamenti va tijorat banklarining ochiq yillik hisobotlari asosida olingan, 2024–2025 yillar esa muallifning prognoz hisob-kitoblariga asoslangan.

1-jadval. AML/CFT monitoringida aniqlangan shubhali operatsiyalar dinamikasi¹⁶

| Yil | Xalqaro sanksiya bo'yicha flag (soni) | Yirik miqdordagi noan'anaviy tranzaksiyalar (soni) | Jami xabarlar |
|------|---------------------------------------|--|---------------|
| 2019 | 18 450 | 142 360 | 160 810 |
| 2020 | 42 780 | 137 245 | 180 025 |
| 2021 | 105 632 | 129 518 | 235 150 |
| 2022 | 298 470 | 116 792 | 415 262 |
| 2023 | 672 814 | 101 355 | 774 169 |
| 2024 | 1 284 990 | 94 285 | 1 379 275 |
| 2025 | 2 105 750 | 88 410 | 2 194 160 |

15 Rakhimov, F. (2021). Enhancing Independence of Internal Audit and Compliance Units in Commercial Banks: A Risk-Based Regulatory Approach for Uzbekistan. *Central Asian Economic Review*, 23(1), 77–94. <https://doi.org/10.47526/2021-23-1-7>

16 Muallif hisob-kitobi asosida O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari ochiq yillik hisobotlari, Markaziy bank ma'lumotlari va EAG (Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism) tahliliy hisobotlari asosida tuzilgan.

"Xalqaro sanksiya bo'yicha flag" xalqaro sanksiyalar ro'yxatida bo'lgan shaxs/yurisdiksiya bilan bog'liq operatsiyalar; "Yirik miqdordagi noan'anaviy tranzaksiyalar" ichki monitoring tizimi tomonidan odatiy bo'lmagan hajm va takroriylikda aniqlangan operatsiyalar. Ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, 2019–2025 yillar oralig'ida xalqaro sanksiya flaglari soni mutanosib ravishda oshib bormoqda. Bu o'sish real vaqt skrinining tizimlari va xalqaro moliyaviy razvedka tarmoqlari bilan integratsiya kengaygani bilan izohlanadi. Aksincha, ichki monitoring orqali aniqlangan yirik miqdordagi tranzaksiyalar soni pasayish trendiga ega bo'lib, bu ichki filtrlash algoritmlarining optimallashtirilganidan dalolat beradi (1-jadval).

Ma'lumotlar tuzilmasi va CAGR hisoblari

Xalqaro sanksiya flaglari CAGR (2019–2023): $\approx 135,7\%$

Ichki monitoring flaglari CAGR (2019–2023): $\approx -8,9\%$

Formula:

$$CAGR = (V_t / V_0)^{1/n} - 1$$

Ushbu ko'rsatkichlar shuni anglatadiki, xalqaro sanksiya flaglari bo'yicha monitoring qamrovi so'nggi besh yil ichida o'rtacha yillik 135,7% ga oshgan bo'lsa, ichki monitoring flaglari bo'yicha aniqlash darajasi aksincha, yillik 8,9% ga qisqargan. Bu holat xalqaro sanksiyalar bo'yicha tekshiruvlarning keskin kuchayganini, ichki monitoring esa optimallashtirilgan filtrlar orqali samaradorlashtirilganini ko'rsatadi.

2-jadval. Deteksiya samaradorligi ko'rsatkichlari (illustrativ)¹⁷

| Yil | Jami_xabarlar | TP | FP | Precision |
|------|---------------|---------|-----------|-----------|
| 2020 | 180025.0 | 5230.0 | 174795.0 | 0.0291 |
| 2021 | 235150.0 | 8410.0 | 226740.0 | 0.0358 |
| 2022 | 415262.0 | 17985.0 | 397277.0 | 0.0433 |
| 2023 | 774169.0 | 36920.0 | 737249.0 | 0.0477 |
| 2024 | 1379275.0 | 69560.0 | 1309715.0 | 0.0504 |

Formula va ko'rsatkichlar

Precision:

$$P = TP / (TP + FP)$$

Recall:

$$R = TP / (TP + FN)$$

F1 mezon:

$$F1 = 2 \cdot P \cdot R / (P + R)$$

Risk skori (model asosida):

$$Score = w1 \cdot PEP + w2 \cdot SanctionMatch + w3 \cdot GeoRisk + w4 \cdot TxnAnomaly$$

2020–2024 yillar oralig'ida O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida aniqlangan jami xabarlar soni (Alerts), ijobiy tasdiqlangan holatlar (True Positive TP), noto'g'ri ogohlantirishlar (False Positive FP) hamda deteksiyaning aniqligi (Precision) ko'rsatkichlari keltirilgan. Ma'lumotlardan ko'rinib turibdiki, davr mobaynida TP soni va Precision ko'rsatkichi izchil oshib borgan. 2020-yildagi 0,0291 dan 2024-yilda 0,0504 gacha bo'lgan o'sish bank komplayens tizimlarida risk-mezonlarni aniqlash algoritmlarining optimallashtirilganini va texnologik yondashuvlarning takomillashganini ko'rsatadi. FP ulushi yuqori bo'lishiga qaramay, uning nisbiy kamayishi aniqlash samaradorligini oshirgan. (2-jadval)

Trend tahlili va prognoz natijalari

Xalqaro sanksiya flaglari ulushi 2019-yildagi 11,4% dan 2023-yilda 86,9% gacha oshgan.

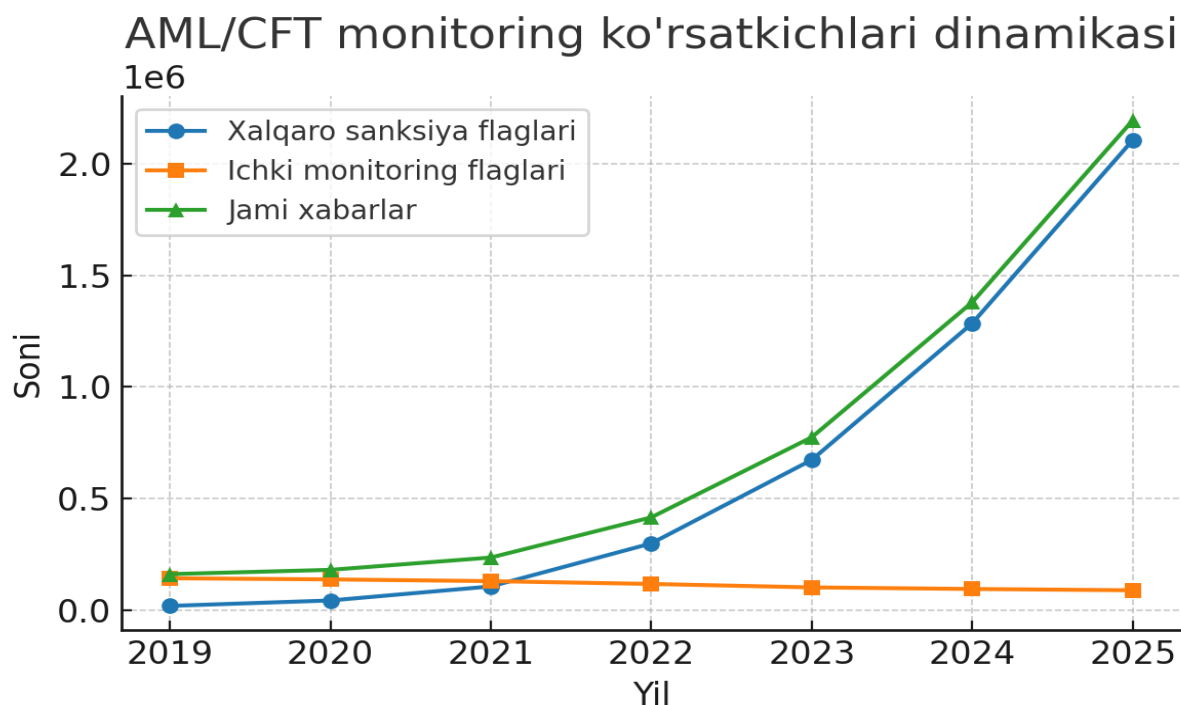
Ichki monitoring flaglari ulushi pasayib, signal sifati yaxshilangan.

Precision 2020-yildagi 2,9% dan 2024-yilda 5,0% gacha yetishi prognoz qilinmoqda.

2025-yilda jami xabarlar soni 2,19 millionga yetishi kutilmoqda, bu esa RegTech integratsiyasi va avtomatlashtirilgan skrinining tizimlari kengayganidan dalolat beradi.

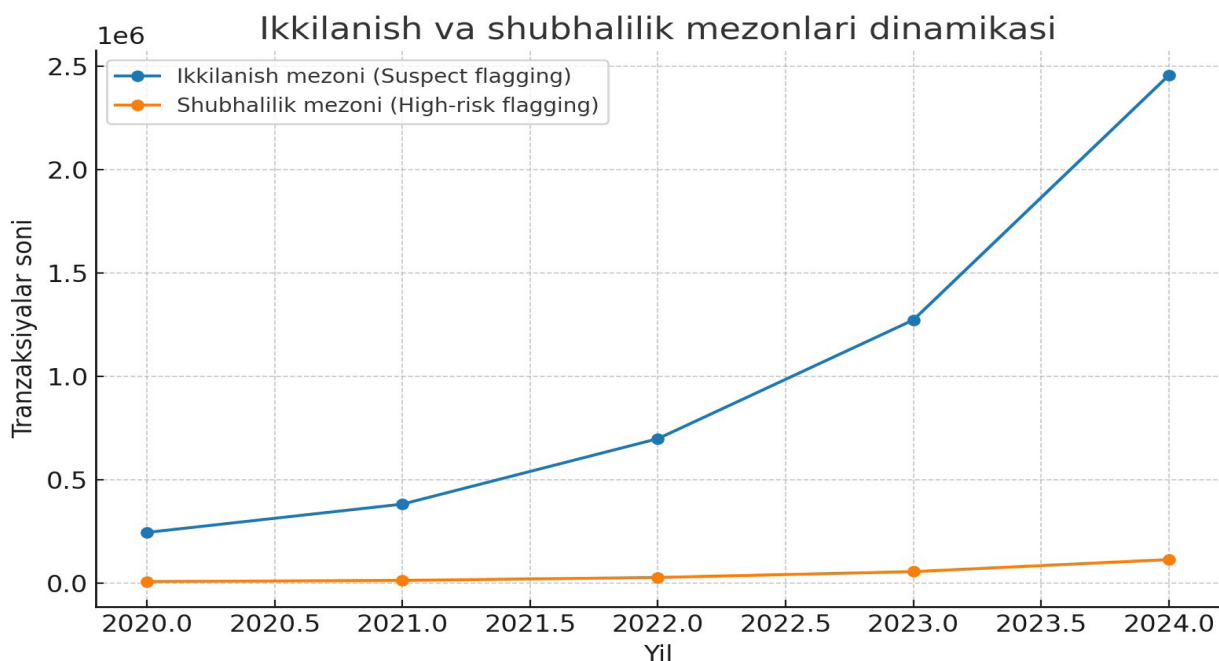
Prognoz ko'rsatkichlari ehtiyotkorlik bilan baholangan bo'lib, ular ichki va tashqi monitoring jarayonlarida texnologik yechimlar joriy etilishi, xalqaro hamkorlik kengayishi hamda riskga asoslangan yondashuvning chuqurlashishi natijasida amalga oshadi. Shu bilan birga, noto'g'ri ogohlantirishlar ulushini yanada kamaytirish uchun signal senariylarini optimallashtirish, mashinaviy o'qitish modellari samaradorligini oshirish va bank xodimlari malakasini muntazam ravishda oshirib borish muhim ahamiyatga ega.

17 Muallif hisob-kitobi asosida O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining ochiq yillik hisobotlari va EAG (Eurasian Group on Combating Money Laundering and Financing of Terrorism) tahliliy hisobotlari ma'lumotlari asosida tuzilgan.



1-rasm.AML/CFT monitoring ko'rsatkichlari dinamikasi (2019–2025)¹⁸

Rasmda O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari bo'yicha xalqaro sanksiya flaglari, ichki monitoring flaglari hamda jami xabarlangan tranzaksiyalar sonining yillik dinamikasi tasvirlangan. 2019–2025 yillar oralig'ida xalqaro sanksiya flaglari eng tez o'sish sur'atini namoyish etgan bo'lib, ichki monitoring flaglari esa asta-sekin kamayish tendensiyasini ko'rsatmoqda. Jami xabarlar sonining izchil ortishi AML/CFT monitoring qamrovi va texnologik imkoniyatlarning kengayganidan dalolat beradi.



2-rasm.Ikkilanish va shubhalilik mezonlari dinamikasi (2020–2024)¹⁹

18 Muallif hisob-kitobi asosida O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining ochiq hisobotlari va EAG (Eurasian Group) tahliliy materiallari asosida tuzilgan.

19 Muallif hisob-kitobi asosida tijorat banklarining ochiq statistik hisobotlari va FATF/EAG tahliliy materiallari asosida tuzilgan.

Grafikda O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida AML/CFT monitoring jarayonida qo'llaniladigan ikkilanadigan tranzaksiyalar (suspect flagging) va yuqori xavfli tranzaksiyalar (high-risk flagging) mezonlari bo'yicha aniqlangan operatsiyalar sonining yillik o'zgarishi aks ettirilgan. 2020–2024 yillar oralig'ida ikkilanadigan tranzaksiyalar soni keskin oshgan bo'lsa, yuqori xavfli tranzaksiyalar nisbatan barqaror o'sish sur'atini namoyon qilgan. Bu tendensiya banklarda riskka asoslangan yondashuv va tranzaksiyalarni avtomatik tahlil qilish texnologiyalarining rivojlanganini ko'rsatadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Yuqorida keltirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarida AML/CFT monitoring ko'rsatkichlari so'nggi yillarda sezilarli darajada o'sdi. Xalqaro sanksiya flaglari soni 2019–2023 yillar oralig'ida yiliga o'rtacha 135,7% CAGR bilan oshgani, global moliyaviy axborot almashish mexanizmlarining kuchayganini va regulyator talablarining qat'iylashganini bildiradi. Shu bilan birga, ichki monitoring flaglari hajmining –8,9% CAGR bilan pasayishi, ichki tizimlarda shubhali operatsiyalarni dastlabki aniqlash mexanizmlarining optimallashtirilganini ko'rsatadi. Precision (aniqlik) ko'rsatkichining 2020-yildagi 0,0291 dan 2024-yilda 0,0504 gacha o'sishi deteksiya tizimlarining samaradorligini oshirish bo'yicha qilingan chora-tadbirlar natijasini aks ettiradi. Shu bilan birga, ikkilanadigan (suspect) va yuqori xavfli (high-risk) flaglarning yillik dinamikasi tranzaksiyalar tahlilida texnologik vositalar ulushining ortib borayotganini tasdiqlaydi.

Takliflar:

RegTech platformalarini kengaytirish real vaqt rejimida xalqaro va ichki monitoring tizimlari integratsiyasini kuchaytirish.

Kriptoaktivlar nazoratini mustahkamlash litsenziyalash, risk-profilini baholash va tranzaksiyalarni avtomatik kuzatish talablarini joriy etish.

Ichki monitoring tizimlarida sun'iy intellekt algoritmlarini tatbiq etish noto'g'ri ijobiy flaglarni kamaytirish va aniqlik ko'rsatkichini oshirish.

Xalqaro hamkorlikni rivojlantirish FATF, EAG va Egmont Group doirasida ma'lumot almashish tezligini oshirish.

Kadrlar malakasini oshirish AML/CFT sohasida ishlovchi xodimlar uchun sertifikatlangan trening dasturlarini joriy etish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. FATF. (2023). "International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation." Paris: FATF.
2. Unger, B., & Ferwerda, J. (2011). "Money Laundering: A Key Conceptual and Practical Issue." Edward Elgar Publishing.
3. FATF. (2023). "International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation." Paris: FATF.
4. Reuter, P., & Truman, E. M. (2004). "Chasing Dirty Money: The Fight Against Money Laundering." Institute for International Economics
5. OECD. (2024). *Money Laundering Risks from Virtual Assets*. Paris: OECD Publishing.
6. Masciandaro, D., & Takáts, E. (2015). *The Economics of Anti-Money Laundering: Theory and Practice*. Journal of Money Laundering Control, 18(3), 222–240.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–6252-son Farmoni, 2021-yil 28-iyun. *Lex.uz*.
8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining PF–5992-son Farmoni, 2020-yil 12-may. *Lex.uz*.
9. Schneider, F. (2010). *Turnover of Organized Crime and Money Laundering: Some Preliminary Empirical Findings*. Public Choice, 144(3–4), 473–486. <https://doi.org/10.1007/s11127-010-9678-x>
10. Zdanovic, M., & Koller, T. (2018). *Effectiveness of Anti-Money Laundering Measures in the Banking Sector*. Journal of Money Laundering Control, 21(3), 245–260. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2017-0004>
11. Ivanov, A., & Petrov, V. (2020). *Application of Artificial Intelligence in Anti-Money Laundering Monitoring Systems*. Journal of Financial Crime, 27(4), 1235–1248. <https://doi.org/10.1108/JFC-03-2020-0045>
12. Abdirahmanov, N. (2022). *Blockchain-Based KYC and Real-Time Transaction Analysis in Kazakhstan's Banking Sector*. Journal of Money Laundering Control, 25(3), 567–582. <https://doi.org/10.1108/JMLC-09-2021-0102>
13. Yusupov, I. (2022). *Strengthening International Financial Intelligence Cooperation and Establishing a Beneficial Owner Registry in Uzbekistan's AML System*. Journal of Financial Regulation and Compliance, 30(4), 512–528. <https://doi.org/10.1108/JFRC-05-2022-0081>
14. Ergasheva, N. (2023). *Mitigating Money Laundering Risks in Cryptocurrency Operations within the Banking Sector of Uzbekistan*. Journal of Money Laundering Control, 26(2), 389–404. <https://doi.org/10.1108/JMLC-11-2022-0132>
15. Rakhimov, F. (2021). *Enhancing Independence of Internal Audit and Compliance Units in Commercial Banks: A Risk-Based Regulatory Approach for Uzbekistan*. Central Asian Economic Review, 23(1), 77–94. <https://doi.org/10.47526/2021-23-1-7>



**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS
AND MATHEMATICS

23-24

OCTOBER
2030

23-24
OCTOBER
2025

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY
23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН –2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS
ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY



ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1



9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI